

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง

“ธนาคารที่ดิน
และร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.”

๗/๒๑/สปช.

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท)๑๐๓๗/๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.”

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายมนู เลียวไพโรจน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสันตศักดิ์ จรุง งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๑๑. นายกลิ่นทิ สारสิน	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ ออบสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายชูชาติ อินสว่าง	กรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ เกวี	กรรมการ
๑๕. นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	กรรมการ
๑๗. นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายเลิศวิโรจน์ ไกวัลธนะ	กรรมการ
๑๙. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	กรรมการ
๒๐. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

/๒๑. นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม...

๒๑. นางอรมน ททรัพย์ทวีธรรม	กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	เลขานุการกรรมการ
๒๓. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้พิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานเรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” เพื่อนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ และที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานดังกล่าวแล้ว โดยให้คณะกรรมการนำรายงานไปปรับปรุง ก่อนเสนอรายงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป นั้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้พิจารณาตามความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้ว จึงขอส่งรายงานของคณะกรรมการเรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” โดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้กับประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อโปรดนำเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการ เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สติชัย ลิมพงค์พันธุ์

(นายสติชัย ลิมพงค์พันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๒, ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๙

สำเนาถูกต้อง

(นางนงนุช เศรษฐบุตร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นางสาวสุจิตตรา พูนสวัสดิ์/ร่าง
นางจิรัชญา ชินะประภา/พิมพ์
นางสาวพิมพ์อาภา พันธุ์/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง "ธนาคารที่ดิน
และร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ."

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ความคืบหน้าหลังผ่านความเห็นชอบจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ	๑
๓. ประเด็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ...	๒
๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	๓
๕. สรุปการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.	๔
๖. ข้อเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	๕
๗. แนวทางการขับเคลื่อนในระยะต่อไปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ	๖
๘. Conceptual Design ของธนาคารที่ดิน	๗
๙. กลไกการดำเนินงานของธนาคารที่ดิน	๘
๑๐. ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.	๑๐

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.”

๑. หลักการและเหตุผล

ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยในปัจจุบันเกษตรกรและผู้ยากจนจำนวนมากประสบปัญหาไร้ที่ดินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ มีสาเหตุสำคัญมาจากการไม่สามารถรักษาที่ดินไว้ได้ส่งผลให้ที่ดินตกไปสู่กลุ่มทุน ก่อให้เกิดปัญหาการกระจุกตัวของ การถือครองที่ดิน โดยคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมาก ซึ่งกักตุนที่ดินในลักษณะเก็งกำไรโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ปัญหาที่ดินถูกปล่อยร้าง ปัญหาการใช้ที่ดินต่ำกว่าศักยภาพ และปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ ขณะที่เกษตรกรและผู้ยากจนสูญเสียที่ดินทำกินประสบปัญหาการเช่าที่ดินที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งทำให้ผู้ยากจนส่วนหนึ่งอพยพเข้าสู่เขตเมือง กลายเป็นคนจนเมืองในชุมชนแออัด เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำตามมา

ด้วยเหตุนี้ จึงสมควรให้มีกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจาย การถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของเอกชนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๒. ความคืบหน้าหลังผ่านความเห็นชอบจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงได้มีมติเห็นชอบรายงานการศึกษา ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการร่างกฎหมายเสนอแก่สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ต่อมา ได้มีการนำเรื่องส่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้มีการดำเนินการส่งเรื่องต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณา โดยมีสาระสำคัญและความคืบหน้า ดังนี้

ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง รายงานการศึกษาธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ และมอบหมายให้สถาบันบริหารจัดการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

โดยสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ โดยที่ประชุมเห็นด้วยในหลักการและเหตุผลตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง รายงานการศึกษาธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. โดยเห็นว่าเป็นรายงานที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกมิติ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินของประเทศที่จะนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของประชาชนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน นำไปสู่การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน การสูญเสียสิทธิในที่ดิน (ที่ดินหลุดมือ) การบุกรุกที่ดินของรัฐและเอกชน โดยเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ ซึ่งไม่มีความซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานที่มีอยู่ อันจะนำไปสู่ความมั่นคงด้านการจัดการที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ด้วยหลักในการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพของที่ดิน

๓. ประเด็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้มีการประชุมหารือเพื่อยืนยันในหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ที่สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอไว้ รวมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ในบางเรื่อง เพื่อให้มีความรัดกุมและเป็นประโยชน์กับการดำเนินงานของธนาคารที่ดินเมื่อจัดตั้งขึ้น โดยสรุปประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ : รูปแบบของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น ควรเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐ ทำหน้าที่บริหารหนี้เสียในภาคเกษตรของไทย ซึ่งในปัจจุบัน การที่ประเทศไทยยังคงขาดหน่วยงานในลักษณะดังกล่าว ทำให้เมื่อเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้ ที่ดินที่จำนองหรือขายฝากไว้ จึงถูกนำไปขายทอดตลาดเพื่อชำระบัญชี นำไปสู่ปัญหาที่ดินหลุดมือ

ข้อชี้แจง : ธนาคารที่ดินที่จะจัดตั้งขึ้นจะดำเนินการในฐานะสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐ ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่ดินเป็นสำคัญ โดยเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่ช่วยเหลือพื้นที่เสียหายในภาคการเกษตรของไทยให้กลับเป็นปกติอีกครั้ง ในลักษณะเดียวกับบริษัทบริหารสินทรัพย์ หรือ Asset Management Company ในภาคธนาคารพาณิชย์ ที่ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่เสียหายให้กับธนาคารพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์มาเร่งขายทอดตลาด ซึ่งเมื่อเริ่มดำเนินการจะสามารถช่วยแก้ไข้ปัญหาให้กับเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยรับโอนย้าย (Refinance) หนี้ดังกล่าว และที่ดินที่ติดจำนองหรือขายฝากไว้ มาที่ธนาคารที่ดิน (สำหรับที่ดินที่เช่าเกณฑ์) ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญของภาครัฐที่จะช่วยลดปัญหาที่ดินหลุดมือให้กับภาคการเกษตรของไทย ทั้งนี้ สถาบันการเงินแห่งนี้ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะรับเงินฝากจากประชาชนทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าว มาตรา ๖ (๑๒) จึงได้ระบุไว้ว่าจะไม่มีการระดมเงินฝากจากประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นข้อจำกัดในลักษณะเดียวกันกับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ประเด็นที่ ๒ : การยกเว้นภาษีอากรควรปรากฏอยู่ในประมวลรัษฎากรที่เดียว เพื่อไม่ให้เกิดความซับซ้อน ยากต่อการบริหารจัดการ ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการของกระทรวงการคลังในเรื่องดังกล่าว

ข้อชี้แจง : ได้ดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแล้ว โดยได้ตัดข้อความดังกล่าวออกไป

ประเด็นที่ ๓ : การปรับเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน โดยไม่ระบุว่า จะมาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่เป็นเงินงบประมาณประจำปี เพื่อไม่ให้เป็นการระแ่ภาครัฐ ขณะเดียวกันได้ปรับเพิ่มเงินทุนเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีกำลังที่เพียงพอในการแก้ไขปัญหาที่ดินหลุดมือในภาคการเกษตร และการดูแลให้ผู้ยากจนมีที่ดินอยู่อาศัย

ข้อชี้แจง : ได้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติแล้ว โดยได้ตัดประเด็นดังกล่าวออกไป เพื่อให้ไม่เป็นการต่อการจัดตั้งงบประมาณในทศวรรษของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้หน่วยงานนี้ มีความเข้มแข็ง มีกำลังที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้คณะกรรมการฯ จึงได้เสนอให้มีเงินทุนในการจัดตั้งเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เสนอไว้ที่ห้าพันล้านบาท เป็นหนึ่งหมื่นล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงแรกในการดำเนินการ อาจจะยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องม้เงินทุนมาก รัฐสามารถค่อย ๆ หยอดเพิ่มทุนจนกระทั่งถึงระดับดังกล่าวในช่วง ๕ ปีข้างหน้า

ประเด็นที่ ๔ : ไม่ระบุว่ารายได้ส่วนหนึ่งของธนาคารที่ดินจะมาจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการ และจะเป็น Earmarked Tax ซึ่งกระทรวงการคลังมีหลักการว่าไม่ควรมีการเก็บภาษีลักษณะดังกล่าว

ข้อชี้แจง : ได้ดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแล้ว โดยได้ตัดข้อความดังกล่าวออกไป

ประเด็นที่ ๕ : ตัดเรื่องการนำที่ดินของรัฐมาใช้ประโยชน์

ข้อชี้แจง : เนื่องจากรัฐบาลมีกรมธนารักษ์ ที่จัดการดูแลที่ดินของรัฐ ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการอยู่แล้ว คณะกรรมการฯ จึงได้เสนอที่จะให้ธนาคารที่ดิน ดำเนินการเฉพาะในส่วนขอที่ดินของภาคเอกชนเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการ

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจเห็นว่า การดำเนินการของธนาคารที่ดินส่วนหนึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ จึงเห็นควรให้มีมาตรการการฟื้นฟูควบคู่ไปด้วยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้เกษตรกรและผู้ยากจนมีความสามารถในการไถ่ที่ดินกลับคืนไปได้

๕. สรุปการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.

- **มาตราที่ตัดออก ได้แก่**
 - **มาตรา ๘ (๓) :** เรื่องทุนและทรัพย์สินของธนาคารที่มาจากส่วนแบ่งของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
 - **มาตรา ๘ (๔) :** เรื่องทุนและทรัพย์สินของธนาคารที่มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
 - **มาตรา ๙ :** เรื่องการได้รับการยกเว้นการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมที่จะต้องเสียตามประมวลกฎหมายที่ดิน
 - **มาตรา ๓๐ (๒) :** เรื่องการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ
- **มาตราที่แก้ไข ได้แก่**
 - **มาตรา ๖ (๗) :** เปลี่ยนอำนาจกระทำการของธนาคารที่ดินจากการทำหน้าที่บูรณาการหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นการให้การช่วยเหลือลูกค้าโดยตรง เพื่อแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ โดยให้ทำหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้คำแนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม และฟื้นฟูพัฒนาอาชีพของเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่ทำธุรกรรมกับธนาคาร ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม
 - **มาตรา ๘ (๒) :** เพิ่มจำนวนเงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิมจากห้าพันล้านบาท เป็นหนึ่งหมื่นล้านบาท เพื่อให้ธนาคารที่ดินมีทุนตั้งต้นในการบริหารที่ดินในระยะต่อไป โดยไม่ต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือที่ได้รับจากงบประมาณการรายจ่ายประจำปี รวมทั้งส่วนแบ่งของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในขณะที่กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างยังไม่แล้วเสร็จ
 - **มาตรา ๓๐ (๑) :** ตัดคำว่า เช้า ออก

ทั้งนี้ เมื่อมีการดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินแล้ว คณะกรรมาธิการฯ เห็นควรเสนอชื่อองค์กรนี้ไว้ในรายชื่อหน่วยงานที่ได้รับการยกเว้นการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมที่จะต้องเสียตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงาน และเพื่อให้องค์กรนี้สามารถดำเนินงานช่วยเกษตรกรและผู้ยากจนตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ข้อเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เพื่อให้มีกลไกในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของเอกชนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรมีข้อเสนอที่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑) ขอให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบกับรายงานและข้อเสนอของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจเรื่อง “ธนาкарที่ดิน”

๒) ขอให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบกับ “ร่างพระราชบัญญัติธนาкарที่ดิน พ.ศ.” ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานภาครัฐ

๓) ขอให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบกับเอกสารแนบของวาระเรื่องธนาкарที่ดิน

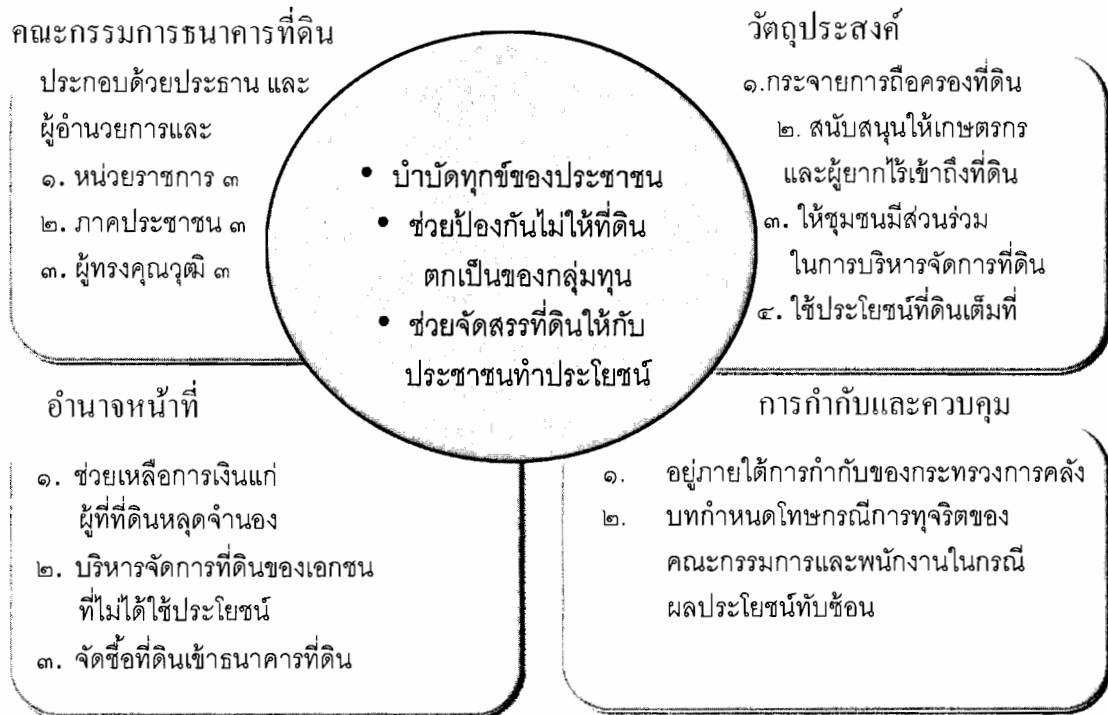
๔) ขอให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบให้นำส่งรายงานการศึกษาธนาкарที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาкарที่ดิน พ.ศ. ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญควรที่จะมีการขับเคลื่อนต่อไป และเห็นควรเสนอแนะให้กับรัฐบาลเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

๗. แนวทางการขับเคลื่อนในระยะต่อไปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

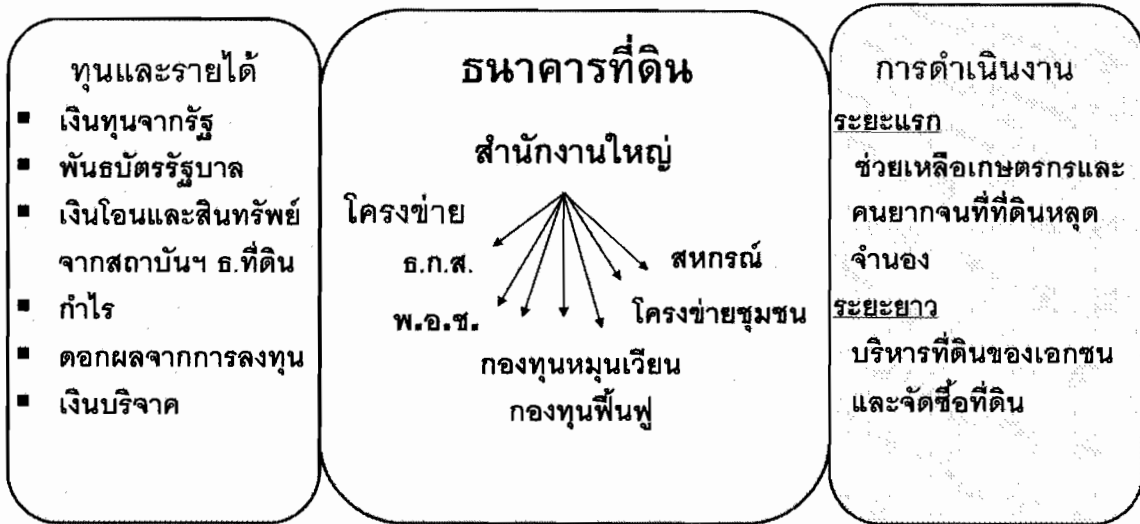
๑) ทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. เพื่อตราเป็นกฎหมายต่อไป

๒) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งและดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.

Conceptual Design ของธนาคารที่ดิน

กลไกการดำเนินงานของธนาคารที่ดิน

กลไกสนับสนุน

กองทุนฟื้นฟู สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กองทุนหมุนเวียนฯ กรมที่ดิน ส.ป.ก.

โฉนดชุมชน กฎหมายเช่า กรมป่าไม้ ชลประทาน การรถไฟ เทศบาล/อปท. ธนารักษ์

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ จึงขอเสนอรายงานเรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)
เลขาธิการกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ. หรือร่าง พรบ. (ถ้ามี)
ธนาคารที่ดิน และร่าง พระราชบัญญัติ ธนาคารที่ดิน พ.ศ.	การจัดตั้งธนาคาร ที่ดินภายใต้ร่าง พระราชบัญญัติ ธนาคารที่ดิน พ.ศ.	ร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการ ๑. แก้ไขข้อ กฎหมาย ๒. จัดตั้งธนาคาร ที่ดิน ๓. ร่างกฎระเบียบ ที่จำเป็นในการ ดำเนินการของ ธนาคารที่ดิน	ดำเนินการประกาศใช้ พระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ภายในระยะเวลา ๑ ปี	กระทรวงการคลัง	กระทรวงการคลัง	คณะกรรมการกิจการ ขับเคลื่อนการ ปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เห็นควรให้เร่ง ดำเนินการ เนื่องจากหาก จัดตั้งได้แล้ว จะสามารถช่วย ประชาชนที่ กำลังเดือดร้อน จำนวนมาก ลดความเหลื่อม ล้ำของประเทศ	ร่าง พระราชบัญญัติ ธนาคารที่ดิน พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน

พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยในปัจจุบันเกษตรกรและผู้ยากจนจำนวนมากประสบปัญหาไร้อินทรีย์หรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพและอยู่อาศัย โดยสาเหตุสำคัญมาจากการไม่สามารถรักษาที่ดินไว้ได้ ส่งผลให้ที่ดินตกไปสู่กลุ่มทุน เกิดปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน โดยคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมาก ซึ่งบางส่วนเป็นการซื้อเพื่อเก็งกำไร นำไปสู่ปัญหาที่ดินถูกปล่อยร้าง ปัญหาการใช้ที่ดินต่ำกว่าศักยภาพ และปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกในการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของเอกชน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน เพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ประกอบด้วย ๗ หมวด ๔๙ มาตรา ได้แก่ หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ หมวด ๒ ทุนและรายได้ หมวด ๓ คณะกรรมการ และการบริหารกิจการ หมวด ๔ การได้มา และการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สิน หมวด ๕ การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน หมวด ๖ การกำกับดูแล หมวด ๗ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งและวัตถุประสงค์

กำหนดให้จัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้น เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมการสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยในรูปแบบโฉนดชุมชน และบริหารจัดการที่ดินของเอกชน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๒ อำนาจหน้าที่ของธนาคารที่ดิน

ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกำหนดให้ธนาคารที่ดินมีอำนาจหน้าที่รวมทั้งสามารถดำเนินกิจการต่างๆ (ร่างมาตรา ๖) ได้แก่

- (๑) ให้กู้ยืมเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน หรือชุมชนเพื่อประโยชน์ ดังต่อไปนี้
 - (ก) เพื่อให้ผู้กู้ไถ่ถอนจำนองอันผูกพันที่ดิน
 - (ข) เพื่อให้ผู้กู้ไถ่ถอนจากการขายฝากที่ดิน
 - (ค) เพื่อให้ผู้กู้ซื้อที่ดินเป็นของตนเอง
 - (ง) เพื่อกิจการอื่นตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

(๒) บริหารจัดการที่ดินที่ผู้มีกรรมสิทธิ์มอบหมายให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน หรือชุมชนเช่าทำประโยชน์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รวบรวมข้อมูลที่ดินและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่

(๔) จัดซื้อหรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของเอกชนที่มีสภาพเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย เพื่อนำมาให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ

(๕) ลงทุนหรือร่วมทุนกับภาครัฐเพื่อพัฒนาพื้นที่ ปรับปรุงที่ดิน หรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของธนาคาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

(๖) ประสานงาน ให้คำปรึกษาและคำแนะนำการวางแผนพัฒนาและการใช้ประโยชน์ในที่ดินแก่หน่วยงานต่างๆ

(๗) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ให้คำแนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม และฟื้นฟูพัฒนาอาชีพของเกษตรกร หรือผู้ยากจนที่ทำธุรกรรมกับธนาคารตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่างๆในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังกำหนดให้ธนาคารมีอำนาจระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

(๑) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ ในอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์

(๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำนิติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร เช่น ซื้อ ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(๓) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารโดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

(๔) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(๕) รับฝากเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารหรือเพื่อระดมเงินจากสถาบันการเงินและตลาดการเงิน แต่ไม่รวมถึงการระดมเงินฝากจากประชาชนทั่วไป

(๖) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตรหรือตั๋วเงินคลังตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๗) เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการให้กู้เงิน ค่าธรรมเนียมค้ำประกัน ค่าธรรมเนียมการบริหารที่ดิน และค่าดำเนินการอื่น ๆ

(๘) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

(๙) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

๒.๓ ทุนและรายได้ของธนาคารที่ดิน

นอกจากมีทุนหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๕๔ แล้ว ยังกำหนดให้ธนาคารที่ดินมีทุนและรายได้จากส่วนต่างๆ (ร่างมาตรา ๘) ดังต่อไปนี้

(๑) ทุนหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา ตามมาตรา ๔๖

(๒) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิมหนึ่งหมื่นล้านบาท โดยให้รัฐจัดสรรทุนให้กับธนาคารปีละสองพันล้านบาทเป็นเวลาห้าปี

(๓) เงินสมทบจากสถาบันการเงินภาครัฐที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอื่นตกลงกันกำหนด

(๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้

(๕) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

(๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของธนาคาร

๒.๔ การบริหารจัดการ

(๑) คณะกรรมการธนาคารที่ดิน

ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการบริหาร ด้านการเงินการธนาคาร ด้านการจัดการที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของธนาคาร ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด ผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมาจากกระบวนการสรรหา โดยมีผู้อำนวยการธนาคารที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๐)

ทั้งนี้ คณะกรรมการธนาคารที่ดินมีอำนาจหน้าที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๑๗)

(๑) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของธนาคารที่ดิน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณประจำปีของธนาคาร

(๓) ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับธนาคารที่ดิน

(๕) เสนอรายงานประจำปีและความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของธนาคารที่ดิน

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธนาคารที่ดิน

(๒) ผู้อำนวยการธนาคารที่ดิน

กำหนดให้ธนาคารมีผู้อำนวยการหนึ่งคน ซึ่งมาจากการสรรหาและแต่งตั้งโดยคณะกรรมการธนาคารที่ดิน (ร่างมาตรา ๑๔) มีหน้าที่ในการบริหารกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด มติ นโยบายและประกาศของคณะกรรมการ รวมทั้งกิจการอื่นที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๑) นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานและลูกจ้างของธนาคารด้วย (ร่างมาตรา ๒๒)

ทั้งนี้ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของธนาคารเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้พนักงานของธนาคารปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๓)

(๓) จริยธรรมของประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการและพนักงาน

กำหนดให้ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการและพนักงานของธนาคาร มีหน้าที่ต้องกระทำการและสงวนรักษาประโยชน์และทรัพย์สินของธนาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเช่นบุคคลผู้มีความรอบคอบและสุจริตพึงกระทำในการนั้น ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้นั้นได้ (ร่างมาตรา ๒๖)

นอกจากนั้น ยังกำหนดห้ามมิให้ประธานกรรมการ กรรมการ และพนักงานประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับกิจการของธนาคารที่ดิน หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญหรือเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือเป็นกรรมการของบริษัทเอกชนหรือบริษัทอื่นที่ประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของธนาคารที่ดิน ไม่ว่าจะทำเพื่อประโยชน์ตน หรือประโยชน์ผู้อื่น เว้นแต่จะได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนที่จะมีมติแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๒๗) รวมทั้งห้ามมิให้ประธานกรรมการ กรรมการ และพนักงานซื้อทรัพย์สินของธนาคารที่ดิน หรือขายทรัพย์สินให้แก่ธนาคาร หรือกระทำธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งกับธนาคารที่ดิน ไม่ว่าจะกระทำในนามของตนหรือของบุคคลอื่น โดยมิได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการ หากฝ่าฝืนกำหนดให้การซื้อหรือกระทำธุรกิจนั้นไม่มีผลผูกพันธนาคารที่ดิน (ร่างมาตรา ๒๘)

นอกจากนั้น ยังกำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดทำนโยบายจริยธรรมของการดำเนินการ โดยเฉพาะด้านความโปร่งใสและซื่อตรงของพนักงานในทุกธุรกรรมของธนาคาร (ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๕ การได้มา และการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สิน

๒.๕.๑ ที่ดินที่ใช้ในกิจการธนาคารที่ดิน

ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ซึ่งธนาคารที่ดินนำมาใช้ในการดำเนินกิจการประกอบด้วย (๑) ที่ดินซึ่งธนาคารซื้อ เช่า หรือเช่าซื้อเพื่อวัตถุประสงค์ของธนาคาร หรือที่ดินซึ่งตกเป็นของธนาคารโดยผลของนิติกรรมสัญญา และ (๒) ธนาคารที่ดินเอกชน ที่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมอบหมายให้ธนาคารนำมาบริหารจัดการหรือจัดหาผลประโยชน์ หรือที่ธนาคารได้มาโดยนิติกรรมสัญญา (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๕.๒ รูปแบบและวิธีการจัดที่ดินและการช่วยเหลือเกษตรกรในการเข้าถึงที่ดิน

รูปแบบและวิธีการในการสนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกร สถาบันเกษตรกร คนยากจนและชุมชนให้สามารถเข้าถึงที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย

(๑) กรณีที่ดินเอกชน ซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลมอบหมายให้ธนาคารดำเนินการบริหารจัดการที่ดินนั้น ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและเงื่อนไขสัญญาระหว่างบุคคลหรือนิติบุคคลกับธนาคารที่ดิน ทั้งนี้ ธนาคารอาจนำมาจัดให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชนในรูปแบบการเช่า หรือเช่าซื้อก็ได้ (มาตรา ๓๐ (๒))

(๒) กรณีที่ดินเอกชนซึ่งธนาคารที่ดินได้จัดซื้อมาเพื่อดำเนินการ กำหนดให้จัดให้เกษตรกรกลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชนในรูปแบบการเช่าเท่านั้น (ร่างมาตรา ๓๓)

(๓) กรณีที่ธนาคารที่ดินให้ความช่วยเหลือในการไถ่ถอนจำนำ จำนอง ขายฝากที่ดินของเกษตรกรหรือผู้ยากจน ในกรณีที่เจ้าของที่ดินนั้นไม่สามารถผ่อนชำระกับธนาคารได้และที่ดินนั้นตกเป็นของธนาคารที่ดินตามสัญญา กำหนดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนซึ่งเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่ธนาคารที่ดินหรือทายาทโดยธรรมสามารถไถ่ถอนที่ดินนั้นจากธนาคารที่ดินได้ภายในระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ที่ดินนั้นตกเป็นของธนาคารที่ดิน อย่างไรก็ตามการไถ่ถอนดังกล่าวจะต้องกระทำโดยวิธีการเช่าซื้อที่มีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อย ๑๐ ปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

๒.๕.๓ การเพิกถอนสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับจากธนาคารที่ดิน

กำหนดให้ธนาคารที่ดินสามารถเพิกถอนสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับจากธนาคารที่ดินในกรณีที่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนและชุมชนไม่ใช่ที่ดินทำประโยชน์ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการต่างๆ อันเป็นการขัดระเบียบอื่นที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น (ร่างมาตรา ๓๕)

๒.๕.๔ การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์

กำหนดให้ธนาคารที่ดินต้องจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของธนาคาร พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลรักษาของธนาคารที่ดิน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการทำทะเบียน และการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย (ร่างมาตรา ๓๖)

๒.๖ การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

๒.๖.๑ การบัญชี

กำหนดให้ธนาคารต้องจัดให้มีระบบบัญชีตามหลักสากลและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของธนาคาร ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง กรณีที่ธนาคารดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลมอบหมาย ให้จัดทำบัญชีธุรกรรมนโยบายรัฐเป็นบัญชีเฉพาะ และแยกบัญชีดังกล่าวออกจากบัญชีการดำเนินงานต่าง ๆ ตามปกติ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบภายใน กำหนดให้มีพนักงานของธนาคารทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ โดยให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตามข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๗)

นอกจากนั้น ยังได้กำหนดให้ธนาคารต้องเปิดเผยงบการเงินและธุรกรรมการจัดซื้อที่ดินเป็นรายไตรมาสต่อสาธารณชนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารจากสาธารณะ (ร่างมาตรา ๓๘)

๒.๖.๒ การตรวจบัญชี

กำหนดให้ธนาคารจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี และในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของธนาคาร โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

ทั้งนี้ในการตรวจสอบบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสมุดบัญชีต่าง ๆ และเอกสารหลักฐานของธนาคาร สอบถามผู้อำนวยการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงานและลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของธนาคารเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น (ร่างมาตรา ๓๙ วรรคสาม)

๒.๖.๓ การจัดทำรายงานประจำปี

กำหนดให้ธนาคารต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน รายงานนี้อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผลงานของธนาคารในปีที่ผ่านมา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ แผนงาน และงบประมาณที่จะจัดทำในภายหน้า (ร่างมาตรา ๔๐) ทั้งนี้ ได้กำหนดให้ต้องเปิดเผยรายงานประจำปีดังกล่าวต่อสาธารณชน ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเปิดให้ประชาชนเข้าดูด้วย

๒.๖.๔ การประเมินภายนอก

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ สร้างความรับผิดชอบและความเชื่อถือแก่สาธารณชนในกิจการของธนาคาร ตลอดจนการ ติดตามความก้าวหน้าและการตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนงาน ที่ได้จัดทำไว้ ให้ธนาคารจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานทุกปี โดยสถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือคณะ บุคคลที่เป็นกลางและมีความเชี่ยวชาญในด้านการประเมินผลการดำเนินงานโดยมีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งตาม วิธีที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

ทั้งนี้ การประเมินผลการดำเนินงานของธนาคารจะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้าน ประสิทธิภาพ ในด้านประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาองค์กร และในรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการ จะได้กำหนดเพิ่มเติมขึ้น เมื่อดำเนินการประเมินเสร็จแล้วให้ธนาคารรายงานผลการประเมินผลการดำเนินงาน ต่อรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๔๑ วรรคสาม)

นอกจากการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีแล้ว ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นคณะกรรมการจะจัด ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๔๑ วรรคสี่)

๒.๗ การกำกับและดูแล

กำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔) มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งธนาคาร นโยบายของรัฐบาลและมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร เพื่อการนี้ ให้รัฐมนตรี กระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งให้ธนาคารชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของธนาคาร ที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งธนาคาร นโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารได้ (ร่างมาตรา ๔๖)

นอกจากนั้น ยังกำหนดให้ธนาคารต้องดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน หรือ ภาระผูกพัน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๘ บทกำหนดโทษ

เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการบริหารจัดการและการดำเนินกิจการของธนาคาร จึงกำหนดห้ามมิให้ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงานหรือลูกจ้างผู้ได้รับหรือยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ในหน้าที่ ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุก ตลอดชีวิต หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงสี่ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๔)

นอกจากนั้นยังกำหนดห้ามมิให้ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงาน ลูกจ้างของ ธนาคาร ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจบัญชีของธนาคารผู้ใดล่วงรู้กิจการของธนาคารอันเนื่องจากการปฏิบัติตาม อำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย หรือเป็น กิจการที่คณะกรรมการมีมติให้สงวนไว้ไม่เปิดเผย นำไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้ (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิเคราะห์คดี (๒) การเปิดเผย เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะหรือการ ดำเนินงานของธนาคาร (๔) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (๕) การเปิดเผยเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ และ (๖) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมาย

บัญญัติไว้ กรณีฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๕)

๒.๙ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดให้เมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ ภาระผูกพัน งบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ไปเป็นของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้พนักงานและลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคาร โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเท่าที่ได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน จนกว่าผู้อำนวยการจะได้บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๔) กำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน

พ.ศ.

หลักการ
ให้มีกฎหมายว่าด้วยธนาคารที่ดิน

เหตุผล

โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยในปัจจุบันเกษตรกรและผู้ยากจนจำนวนมากประสบปัญหาไร้ที่ดินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพและอยู่อาศัย โดยสาเหตุสำคัญมาจากการไม่สามารถรักษาที่ดินไว้ได้ ส่งผลให้ที่ดินตกไปสู่กลุ่มทุน เกิดปัญหาการกระจุกตัวของ การถือครองที่ดิน โดยคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมาก ซึ่งบางส่วนเป็นการซื้อเพื่อเก็งกำไร นำไปสู่ปัญหาที่ดินถูกปล่อยร้าง ปัญหาการใช้ที่ดินต่ำกว่าศักยภาพ และปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกในการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินของเอกชน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน เพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกข้อความ

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 รับที่..... ๖๕๘ / ๒๕๕๙
 วันที่..... ๕ / พ.ค. / ๕๙
 เวลา..... ๑๕.๐๐ นานี้

ส่วนราชการ สำนักกรรมการ ๑ กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ โทร ๑ ๒๒๕๔ ๒๖๘๐
 ที่..... วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอส่งรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑ (ผ่านผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์)

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการ เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” แล้ว โดยให้คณะกรรมการนำรายงานไปปรับปรุง ก่อนเสนอรายงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป นั้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้พิจารณาตามความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้ว จึงขอนำส่งรายงานของคณะกรรมการ เรื่อง “ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ.” โดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้กับประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อโปรดนำเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อโปรดทราบ และจะได้แจ้งให้สำนักการประมุขจัดทำความเห็นนำกราบเรียนประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อโปรดพิจารณาต่อไป

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 เพื่อโปรดทราบ และจัดได้แจ้งไว้ น.ส.ท.ประมุข
 จัดทำ ดตม.ในเนื้กรทบเรียน ประธาน สอท. เพื่อไป
 ท้องบทรชทท ๗๐๑ ดมธ. จ.ก.ดล.อ.นท.ปฏิรูป
 ด.บ.ร.ช.ช.ท. ๗๐๑

อ.จ.จ.ตรา พูนสวัสดิ์
 (นางสาวสุจิตตรา พูนสวัสดิ์)
 นิติกรชำนาญการ

พ.ม.พ.อ.ท. พันธ์ธูลี
 (นางสาวพิมพ์อำภา พันธุ์ธูลี)
 ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงาน
 คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

นางนงนุช เศรษฐบุตตร
 (นางนงนุช เศรษฐบุตตร)
 ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ทราบ
 ดำเนินการต่อไป
 พ.ม.พ.อ.ท. พันธ์ธูลี
 (นางพรพิศ เพชรเจริญ)
 รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“องค์กรชุมชนแออัด” หมายความว่ากลุ่มคนจนในเมืองที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม

“ที่ดิน” หมายความว่า

(๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัย

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“ที่อยู่อาศัย” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือเกี่ยวเนื่องกับการอยู่อาศัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธนาคาร

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการธนาคาร

“ที่ปรึกษา” หมายความว่า ที่ปรึกษาคณะกรรมการธนาคาร

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการธนาคาร

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ข้อบังคับและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นเป็นนิติบุคคล โดยให้ธนาคารมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) กระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม

(๒) สนับสนุนให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่

อาศัย

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการ

อยู่อาศัย

(๔) บริหารจัดการที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน รวมทั้งเพื่อ

สนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐ

มาตรา ๖ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ให้ธนาคารมีอำนาจกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้กู้ยืมเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน หรือชุมชนเพื่อประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(ก) เพื่อให้ผู้กู้ไถ่ถอนจำนองอันผูกพันที่ดิน

(ข) เพื่อให้ผู้กู้ไถ่ถอนจากการขายฝากที่ดิน

(ค) เพื่อให้ผู้กู้ซื้อที่ดินเป็นของตนเอง

(ง) เพื่อกิจการอื่นตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

(๒) บริหารจัดการที่ดินที่ผู้มีกรรมสิทธิ์มอบหมายให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชนเข้าทำประโยชน์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รวบรวมข้อมูลที่ดินและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่

(๔) จัดซื้อหรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของเอกชนที่มีสภาพเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย เพื่อนำมาให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ

(๕) ลงทุนหรือร่วมทุนกับภาครัฐเพื่อพัฒนาพื้นที่ ปรับปรุงที่ดิน หรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของธนาคาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

(๖) ประสานงาน ให้คำปรึกษาและคำแนะนำการวางแผนพัฒนาและการใช้ประโยชน์ในที่ดินแก่หน่วยงานต่างๆ

(๗) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ให้คำแนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม และฟื้นฟูพัฒนาอาชีพของเกษตรกร หรือผู้ยากจนที่ทำธุรกรรมกับธนาคารตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่างๆในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม

(๘) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ ในอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์

(๙) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำนิติกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร เช่น ซื้อ ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(๑๐) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารที่ดินโดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

(๑๑) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(๑๒) รับฝากเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารหรือเพื่อระดมเงินจากสถาบันการเงินและตลาดการเงิน แต่ไม่รวมถึงการระดมเงินฝากจากประชาชนทั่วไป

(๑๓) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตรหรือตั๋วเงินคลังตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๑๔) เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการให้กู้เงิน ค่าธรรมเนียมค้ำประกัน ค่าธรรมเนียมการบริหารที่ดิน และค่าดำเนินการอื่น ๆ

(๑๕) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

(๑๖) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา ๗ ให้ธนาคารมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และกรณีที่เป็นอาจตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนชั้น ณ ที่ใดในราชอาณาจักรก็ได้ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒ ทุนและรายได้

มาตรา ๘ ทุนและทรัพย์สินของธนาคารที่ดินประกอบด้วย

- (๑) ทุนของธนาคารที่ดิน ได้แก่
 - (ก) ทุนหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา ตามมาตรา ๔๗
 - (ข) เงินที่รัฐบาลลงทุนให้หนึ่งหมื่นล้านบาท โดยให้รัฐจัดสรรทุนให้กับธนาคารปีละสองพันล้านบาทเป็นเวลาห้าปี
 - (ค) เงินที่ได้รับการสมทบจากสถาบันการเงินภาครัฐที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอื่นตกลงกันกำหนด
- (๒) รายได้ของธนาคารที่ดิน ได้แก่
 - (ก) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร
 - (ข) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของธนาคาร
 - (ค) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้

มาตรา ๙ อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินที่ธนาคารได้มาให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคารเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารและตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับธนาคารในเรื่องทรัพย์สินของธนาคารไม่ได้

หมวด ๓ คณะกรรมการและการบริหารกิจการ

- มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการธนาคารที่ดิน” ประกอบด้วย
- (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการบริหาร ด้านการเงินการธนาคาร ด้านการจัดการที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของธนาคารที่ดิน
 - (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปลัดกระทรวงมหาดไทย
 - (๓) กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร จำนวนหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากตัวแทนกลุ่มเกษตรกร
 - (๔) กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด จำนวนหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากตัวแทนองค์กรชุมชนแออัด
 - (๕) กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวนหนึ่งคน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ปัญหาที่ดิน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหา

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการเงินการธนาคาร ด้านการจัดการที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ และด้านกฎหมายด้านละหนึ่งคนโดยจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

ให้ผู้อำนวยความสะดวกเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยผู้อำนวยความสะดวกแต่งตั้งพนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อดำเนินการสรรหากรรมการตามวรรคสามเรียบร้อยแล้ว ให้รัฐมนตรีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้งภายในหกสิบวัน

มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการและกรรมการ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๑๒ ประธานกรรมการและกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าจะประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ

กรรมการผู้แทนกลุ่มเกษตรกร กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนแออัด กรรมการผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องซึ่งที่ประชุมพิจารณา ให้แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนให้คณะกรรมการทราบ และห้ามมิให้ผู้นั้นร่วมประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าว

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของธนาคารที่ดิน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณประจำปีของธนาคารที่ดิน

(๓) ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับธนาคารในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การบริหารทั่วไปของธนาคาร การจัดแบ่งส่วนงานของธนาคารและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้าง

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การประเมินผลการปฏิบัติงาน การถอดถอน วินัย และการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้าง

(ง) การบริหารและการจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของธนาคาร รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้าง

(ฉ) ขอบเขตอำนาจหน้าที่และข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(ช) การสรรหา การแต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการ การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ และการมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทน

(ซ) พิจารณาให้ความเห็นชอบการตั้งและการเลิกสาขาหรือสำนักงานตัวแทน

(๕) เสนอรายงานประจำปีและความเห็นต่อรัฐมนตรี

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธนาคาร

ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญตาม (๔) (ง) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของธนาคารเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และหรืออาจมอบหมายให้ กรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการตาม กระบวนการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดย ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีประสบการณ์ในด้านการบริหารตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร การเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ หรือ กฎหมาย
- (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑
- (๕) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงาน หรือลูกจ้างของบุคคลอื่น

ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระ

ติดต่อกัน

ในการว่าจ้างผู้อำนวยการ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้างในนามธนาคาร

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้อำนวยการ
- (๔) คณะกรรมการถอดถอน เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

- (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๑

มติของคณะกรรมการให้ถอดถอนผู้อำนวยการตาม (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๑ ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามกฎหมายและ วัตถุประสงค์ของธนาคาร ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด มติ นโยบายและประกาศของคณะกรรมการ รวมทั้ง กิจการอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานและลูกจ้างของธนาคารและมีอำนาจ หน้าที่ตามข้อบังคับของธนาคาร

มาตรา ๒๓ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของธนาคาร เพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้พนักงานของธนาคารกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ เมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการว่างลง หรือผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ให้รองผู้อำนวยการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนผู้อำนวยการ แต่ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของธนาคารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี

ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๕ ให้ประธานกรรมการ และกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๖ ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ และพนักงานของธนาคาร มีหน้าที่ต้องกระทำการและสงวนรักษาประโยชน์และทรัพยากรของธนาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเช่นบุคคลผู้มีความรอบคอบและสุจริตพึงกระทำในการนั้น

การไม่กระทำการตามหน้าที่ในวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้นั้นได้

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ และพนักงานประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับกิจการของธนาคาร หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญหรือเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือเป็นกรรมการของบริษัทเอกชนหรือบริษัทอื่นที่ประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของธนาคารที่ดินไม่ว่าจะทำเพื่อประโยชน์ตน หรือประโยชน์ผู้อื่น เว้นแต่คณะกรรมการจะอนุมัติ

มาตรา ๒๘ ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการและพนักงานคนใดซื้อทรัพย์สินของธนาคารที่ดิน หรือขายทรัพย์สินให้แก่ธนาคารหรือกระทำธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งกับธนาคารที่ดิน ไม่ว่าจะกระทำในนามของตนหรือของบุคคลอื่น ถ้ามิได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการแล้ว การซื้อขายหรือกระทำธุรกิจนั้นไม่มีผลผูกพันธนาคารที่ดิน

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการต้องจัดทำนโยบายจริยธรรมของการดำเนินการ โดยเฉพาะด้านความโปร่งใสและชื่อตรงของพนักงานในทุกธุรกรรมของธนาคาร

หมวด ๔

การได้มา และการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สิน

มาตรา ๓๐ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาใช้ในกิจการของธนาคาร ได้แก่

(๑) ที่ดินซึ่งธนาคารซื้อ หรือเช่าซื้อเพื่อวัตถุประสงค์ของธนาคาร หรือที่ดินซึ่งตกเป็นของธนาคาร โดยผลของนิติกรรมสัญญา

(๒) ที่ดินเอกชน ที่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมอบหมายให้ธนาคารนำมาบริหารจัดการ หรือจัดหาผลประโยชน์ หรือที่ธนาคารได้มาโดยนิติกรรมสัญญา

มาตรา ๓๑ กรณีธนาคารดำเนินการไถ่ถอนหรือให้สินเชื่อหรือเงินกู้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหรือผู้ยากจนเพื่อไถ่ถอนจำนอง หรือขายฝากที่ดินของตน หากกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นตกเป็นของธนาคาร โดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้เจ้าของซึ่งเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นหรือทายาทโดยธรรมมีสิทธิไถ่ถอนที่ดินนั้นได้ ภายในห้าปี

การไถ่ถอนตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยวิธีการเช่าซื้อที่มีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยสิบปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ ที่ดินที่ธนาคารบริหารจัดการเพื่อจัดหาประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เงื่อนไขในการเช่า การเช่าใช้ประโยชน์ และระยะเวลาการเช่า ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๓๓ ที่ดินที่ธนาคารจัดซื้อ สามารถให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนหรือชุมชน เช่า ทำประโยชน์ได้ตามกฎหมายที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่เป็นการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์

รัฐสามารถนำที่ดินของธนาคารไปใช้สนับสนุนนโยบายของภาครัฐ ตามมติของคณะรัฐมนตรี โดย รัฐชดเชยให้ธนาคารตามราคาประเมินที่เป็นธรรม

การจัดซื้อที่ดิน ตลอดจนการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ดินหรือ อสังหาริมทรัพย์ของธนาคารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ ธนาคารอาจใช้ที่ดินที่อยู่ในความครอบครองเพื่อประโยชน์สาธารณะ อาทิ การจัดรูป ที่ดิน จัดทำพื้นที่สีเขียว พื้นที่โล่งกว้าง พื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่เพื่อฟื้นฟูรักษาระบบนิเวศ ป่าชุมชน หรือ อย่างอื่นในลักษณะเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ สิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจากธนาคารย่อมสิ้นไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ใช่ที่ดินทำประโยชน์ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา ๑๗ (๖)

(๒) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบอื่นที่ออกตามความในมาตรา ๑๗ (๗)

มาตรา ๓๖ ธนาคารต้องจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของธนาคาร พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลรักษาของธนาคาร ทั้งนี้หลักเกณฑ์ และวิธีการทำทะเบียน และการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยให้ สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๕

การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

มาตรา ๓๗ การบัญชีของธนาคาร ให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมตามหลักสากลและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของธนาคาร ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

กรณีที่ธนาคารดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลมอบหมาย ให้จัดทำบัญชีธุรกรรมนโยบายรัฐเป็นบัญชีเฉพาะ และแยกบัญชีดังกล่าวออกจากบัญชีการดำเนินงานต่าง ๆ ตามปกติ

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของธนาคารทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้ธนาคารเปิดเผยงบการเงินและธุรกรรมการจัดซื้อที่ดินเป็นรายไตรมาสต่อสาธารณชนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ ให้ธนาคารจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีแต่ละปี

ให้รอบระยะเวลาบัญชีของธนาคารมีกำหนดหนึ่งปีตามปีปฏิทิน

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของธนาคาร โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของธนาคาร สอบถามผู้อำนวยการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงานและลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของธนาคารเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๔๐ ให้ธนาคารทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยห้าสิवनับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของธนาคารในปีที่ล่วงมาแล้ว ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ แผนงาน และงบประมาณที่จะจัดทำในภายหน้า

รายงานประจำปีตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดเผยต่อสาธารณชนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๔๑ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของธนาคารให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ สร้างความรับผิดชอบและความเชื่อถือแก่สาธารณชนในกิจการของธนาคาร ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าและการตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และแผนงานที่ได้จัดทำไว้ ให้ธนาคารจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานทุกปีตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การประเมินผลการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำโดยสถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือคณะบุคคลที่เป็นกลางและมีความเชี่ยวชาญในด้านการประเมินผลการดำเนินงานโดยมีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การประเมินผลการดำเนินงานของธนาคารจะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้านประสิทธิผล
ในด้านประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาองค์กร และในรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการจะได้ประกาศ
กำหนดเพิ่มเติมขึ้น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น คณะกรรมการจะจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นครั้งคราวตาม
มาตรฐานนี้ด้วยก็ได้

ให้ธนาคารรายงานผลการประเมินผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

หมวด ๖ การกำกับดูแล

มาตรา ๔๒ ให้รัฐมนตรีกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารให้
เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งธนาคาร นโยบายของรัฐบาลและมติของ
คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับธนาคาร เพื่อการนี้ ให้รัฐมนตรีกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งให้ธนาคารชี้แจงแสดง
ความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของธนาคารที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งธนาคาร
นโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับธนาคาร ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของธนาคารได้

มาตรา ๔๓ ให้ธนาคารดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน หรือภาระผูกพัน ตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๔ ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงานหรือลูกจ้างผู้ได้รับหรือยอมจะ
รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด
ในหน้าที่ ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอด
ชีวิตหรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงสี่ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงาน ลูกจ้างของธนาคาร ผู้สอบบัญชี
หรือผู้ตรวจบัญชีของธนาคารผู้ใดล่วงรู้กิจการของธนาคารอันเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย หรือเป็นกิจการที่คณะกรรมการมีมติ
ให้สงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่ง
ล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่ง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคาร

- (๔) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล
- (๕) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ
- (๖) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๖ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ ภาระผูกพัน งบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๕๔ ไปเป็นของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ให้พนักงานและลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคาร โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนอื่นเท่าที่ได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน และให้ธนาคารกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนใหม่ของคุณคคลดังกล่าวภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๕๔ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ให้ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๙ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสรรหาผู้อำนวยการในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ต่อรายงานของคณะกรรมการเรื่อง “ธนาкарที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคาร์ที่ดิน พ.ศ.”
ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๙
วันอังคารที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ มีดังนี้

๑. เห็นด้วยกับการจัดให้มีธนาคาร์ที่ดินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร แต่ควรจัดให้มีการช่วยเหลืออย่างครอบคลุม ได้แก่ การปฏิรูปที่ดิน การจัดระบบชลประทาน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีแก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตรกรรม กระบวนการเพาะปลูก การหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร การเข้าถึงสถาบันการเงินของเกษตรกร

๒. ในส่วนของปัญหาสำคัญเกี่ยวกับที่ดิน ๕ ประการ เห็นว่า ในรายงานยังไม่มีปัญหาเรื่องการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ที่ดินหลุดมือ

๓. ประเด็นโครงสร้างของธนาคาร์ที่ดิน

- กรณีการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ ไม่มีสำนักงานสาขานั้น อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน เพราะอาจไม่สามารถใช้บุคลากรของธนาคาร์เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการปล่อยสินเชื่อ เก่งกว่าอาจถูกแทรกแซงจากภายนอก ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการ นำมาซึ่งความเสียหายต่อองค์กรได้

- เนื่องจากธนาคาร์ที่ดินมีภารกิจจำนวนมากและการดำเนินงานที่มีความสลับซับซ้อน หากมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

๔. ประเด็นเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติธนาคาร์ที่ดิน พ.ศ.

- ประเด็นเรื่องทุนและรายได้ของธนาคาร์ที่ดิน ในส่วนเงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจ่ายให้ เห็นว่าอาจต้องทบทวนว่าจำนวนที่เหมาะสมคือจำนวนเท่าใดที่จะสามารถทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- เนื่องจากตามร่างมาตรา ๖ กำหนดให้ธนาคาร์ที่ดินมีอำนาจ (๑๐) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน และ (๑๑) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน เก่งกว่าอาจกระทบต่อภาระหนี้สาธารณะ และเห็นว่าต้องระบุให้ชัดเจนว่ารัฐบาลจะค้ำประกันหนี้ดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งอาจต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ด้วย

- เนื่องจากตามร่างมาตรา ๗ กำหนดให้มีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และกรณีจำเป็นอาจตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่ใดในราชอาณาจักรได้ เห็นว่าจำเป็นต้องจัดให้มีสำนักงานสาขากระจายทั่วทุกจังหวัดในประเทศ เนื่องจากทุกจังหวัดมีปัญหาเรื่องการจัดสรรที่ดินทำกิน ซึ่งอาจใช้บุคลากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นพนักงานในสำนักงานสาขา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

- ร่างมาตรา ๒๕ กำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งที่ผ่านมาค่าตอบแทนดังกล่าวมักจะมีจำนวนสูงเกรงว่าอาจเป็นภาระต่องบประมาณ

- ร่างมาตรา ๓๒ มีการกำหนดเนื้อหาที่เป็นลักษณะการให้อำนาจในการแสวงหากำไรจากการเช่าที่ดิน เนื่องจากไม่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน

- ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. นี้ ยังขาดเนื้อหาสาระสำคัญในเรื่องการห้ามโอน การจำหน่ายที่ดินที่เกษตรกรได้รับจากธนาคาร เว้นแต่การตกทอดทางมรดก

- ในส่วนบทกำหนดโทษ เห็นว่ามีบทลงโทษที่สูงเกินไปเมื่อเทียบกับการกระทำความผิด

๕. โครงสร้างและรูปแบบการดำเนินงานของธนาคารที่ดินมีลักษณะคล้ายคลึงกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ซึ่งในอนาคตหากมีการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐแล้วก็จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่โดยที่ธนาคารที่ดินมีลักษณะพิเศษ คือ มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินแก่เกษตรกร ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยอาจนำมาใช้กับธนาคารที่ดินไม่ได้

๖. หากในอนาคตได้จัดตั้งธนาคารที่ดินเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ในส่วนงบประมาณในการดำเนินงานของสำนักสาขา เห็นว่า ควรจัดเก็บจากภาษีท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ

๗. การช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องที่ดินทำกินนั้น มีหน่วยงานที่ดำเนินการอยู่แล้ว ได้แก่ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ซึ่งดำเนินการในกรณีการไถ่ถอนที่ดินของเกษตรกรที่ถูกยึด และคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ดังนั้น การจัดตั้งธนาคารที่ดินอาจเป็นการซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานดังกล่าว เพราะปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและการละเลยการบังคับใช้กฎหมาย

อย่างไรก็ดี ควรทบทวนบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอยู่ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด นอกจากนี้ หากจะมีการจัดตั้งธนาคารที่ดินควรมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพียงเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดสรรที่ดินทำกินเท่านั้น ส่วนกรณีอื่น เช่น ผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยมีหน่วยงานอื่นดูแลรับผิดชอบอยู่แล้ว

๘. การที่กำหนดให้ธนาคารที่ดินให้ความช่วยเหลือในการไถ่ถอนที่ดินของเกษตรกรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ดินหลุดมือได้อย่างถาวร จำเป็นต้องมีกลไกในการฟื้นฟูอาชีพและให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งคณะกรรมการฯ ควรนำเสนอกลไกดังกล่าวประกอบในรายงานฉบับนี้ด้วย

๙. ภารกิจหลักของธนาคารที่ดินที่ได้นำเสนอมานั้น โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้อาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง คือ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับเกษตรกรที่เสียที่ดินไป และ ดำเนินการใด ๆ กับภาคเอกชนเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินที่ถูกปล่อยร้างมาใช้ประโยชน์

๑๐. จากภารกิจของธนาคารที่ดินที่ได้นำเสนอมานั้น เห็นว่ามีลักษณะใกล้เคียงกับการดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรเชิงพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการให้เช่าที่ดิน การขายที่ดิน และการปล่อยสินเชื่อแก่เกษตรกร

๑๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับธนาคารที่ดินในการบริหารจัดการด้านที่ดินทำกินของเกษตรกร เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับรู้สภาพปัญหาในพื้นที่ดีที่สุด

๑๒. ธนาคารที่ดินควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการกิจของธนาคารที่ดินกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๑๓. ธนาคารที่ดินจะมีวิธีการดำเนินการอย่างไรกับภาคเอกชนเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินที่ถูกปล่อยร้างมาใช้ประโยชน์
